

Ouder - Kind activiteiten voor in de groep en thuis

Colofon

Ontwikkelaars:

Tamara Wally, Swaan Smit, Linda Jonkman, Melissa Be, Andrea Breugem en Mehrnaz Tajik.

In samenwerking met:

Martine van der Pluijm (Hogeschool Rotterdam), Senem Tekin (Hogeschool Rotterdam en Peuter & Co), Monique Ruedisueli (Peuter & Co).

Met dank aan:

Nicole Vinke (Openbare Daltonschool Overschie).

Aylin Acar, Mick Flux en Zübeyde Kondu (studenten Hogeschool Rotterdam).

De Bibliotheek Rotterdam: Manuela Slob, Winnie Hoogenboom, Mattie Leenderts en Bas Smit.

De pm'ers en leerkrachten van de volgende Rotterdamse scholen en peuterlocaties:

OBS Bloemhof, OBS Finlandia, OBS Nelson Mandela, OSBS De Kameleon, de Oscar Romeroschool en Sterrenschoon de Globetrotter.

Collega's van de CED-Groep: Lilian Mouissie, Kim Vlot en Els Rietveld.

Subsidie: Tel mee met Taal

Vormgeving: Trichis, Rotterdam (Charlotte Gramberg)

Wat vind je in deze handleiding?

Voor je ligt de handleiding van *Taal is OK*. Dit pakket met ouder-kind activiteiten en werkmaterialen is ontwikkeld in aansluiting op de aanpak *Thuis in Taal*, die leraren helpt de samenwerking met ouders te verbeteren en de taalomgeving thuis te verrijken.

Taal is OK biedt handvatten om tijdens het schooljaar wekelijks een inloop voor ouders en hun kinderen te organiseren waarbij taal en interactie centraal staan. De materialen laten zien hoe je de principes van *Thuis in Taal* een plek kunt geven en hoe je de leefwereld van thuis naar de school kunt halen. Ook vind je suggesties om ouders te stimuleren om te werken aan de taalontwikkeling van hun kinderen tijdens alledaagse situaties in de thuisomgeving.

Deze handleiding is als volgt opgebouwd:

Inleiding

Martine van der Pluijm, onderzoeker en docent Social Work bij de Hogeschool Rotterdam, schreef voor *Taal is OK* de inleiding. Ze vertelt waarom het zo belangrijk is om ouders te betrekken bij de taalontwikkeling van hun kind en geeft een korte toelichting over de aanpak *Thuis in Taal*.

1. Ouder-kind activiteiten inzetten met een doel

Wat kun je bereiken met de ouder-kind activiteiten en materialen uit dit pakket? En hoe bereik je die doelen?

2. De inloop organiseren

Een inloop met activiteiten voor ouders en kinderen samen hebben het grootste effect wanneer je ze gericht en planmatig inzet. In dit hoofdstuk vind je enkele handvatten.

3. Aan de slag!

Het pakket *Taal is OK* biedt ideeën voor ouder-kind activiteiten tijdens de inloop. In dit hoofdstuk lees je meer over de opbouw en hoe je de activiteiten kunt inzetten.

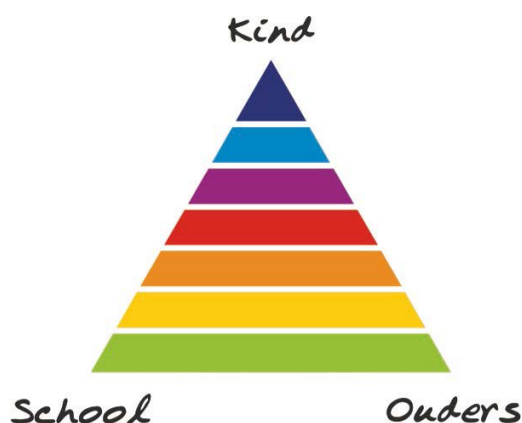
Bijlage: Overzicht van de activiteiten

In de Zipfile vind je per thema een map met daarin de bijbehorende activiteiten. Een overzicht van het hele pakket vind je in deze bijlage.

Wij spreken steeds over
leraren en school, omdat
deze noemers ons helpen
om als professionals
verbinding te maken en te
praten over ons werk!

Inleiding

Het behoeft nauwelijks uitleg: een goede samenwerkingsrelatie tussen leraar, ouders en kind – de ‘gouden driehoek’ – is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. Bij jonge kinderen is de invloed van ouders zelfs groter dan die van school, dus volop aanleiding om aan de slag te gaan met ouders.

Die aandacht wordt nog belangrijker als we weten dat juist kinderen uit (zeer) laagopgeleide, veelal laaggeletterde en/of meertalige gezinnen geholpen zijn bij deze samenwerking. Vooral als daarbij aandacht is voor de mondelinge taalontwikkeling van het kind, waarmee de basis wordt gelegd voor de taalontwikkeling en geletterdheid. Onderzoek toont aan dat veel kinderen in deze gezinnen minder taal aangeboden krijgen en er minder taalactiviteiten plaatsvinden. Bij leraren leidt de samenwerking met ouders met andere achtergronden niet zelden tot frustratie. 'Ze zeggen ja, maar doen nee' en 'We hebben echt alles geprobeerd', zijn voorbeelden van veelgehoorde uitspraken van leraren (zie ook mijn boekje *Taal begint Thuis*). De VVE is precies bedoeld voor kinderen en ouders met deze kenmerken. Toch blijken we nog relatief weinig te weten over hoe we juist deze doelgroep ouders – die deze ondersteuning het meeste nodig heeft – effectief kunnen ondersteunen.

Beproefde handvatten

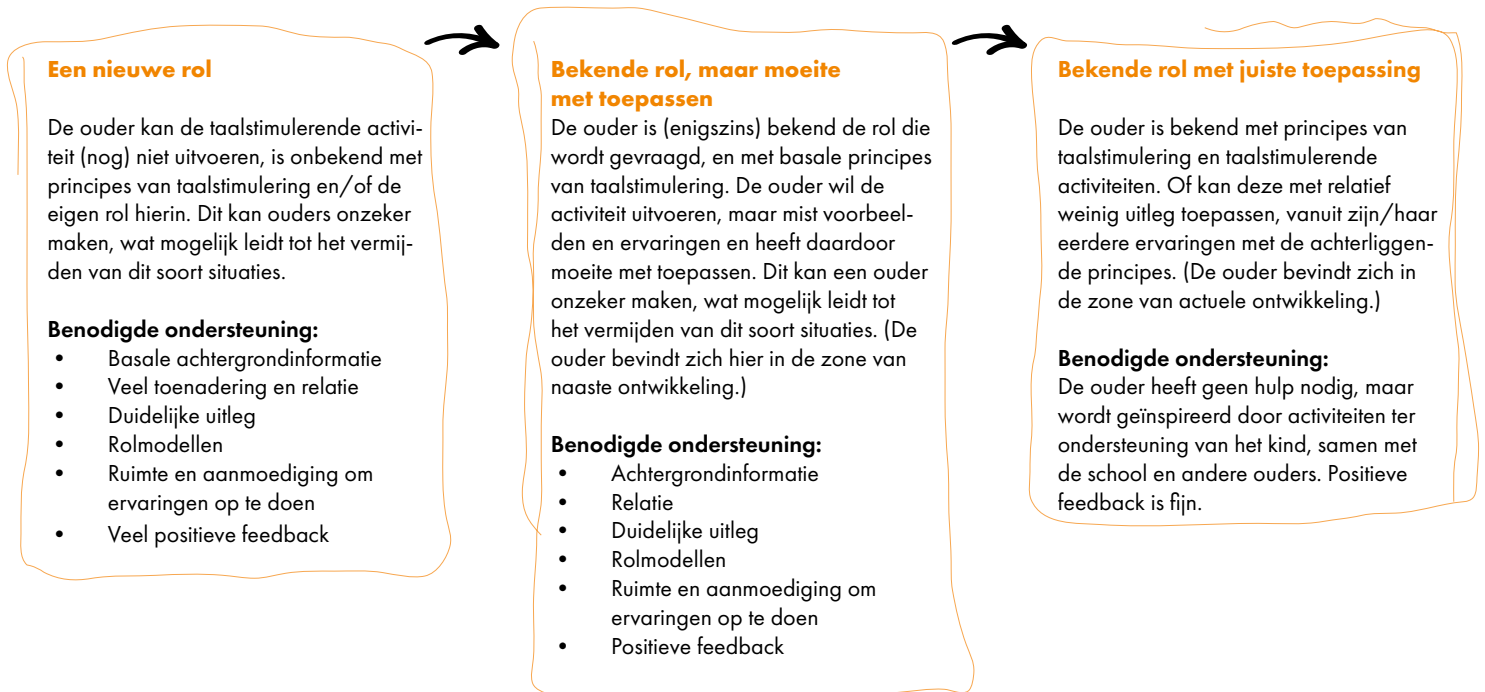
Het promotieonderzoek *Thuis in Taal* levert beproefde handvatten en tips op over wat werkt om de samenwerking met (doelgroep) ouders in de VVE te versterken en als leraar bij te dragen aan een taalrijke omgeving voor jonge kinderen. Deze handvatten zijn samengevat in zeven stappen. Hoewel de meeste leraren dolgraag aan de slag willen gaan met het uitbreiden van de taal van kinderen door ouders, blijkt het werkzamer om stap voor stap te werken aan de benodigde randvoorwaarden (Zie de handreiking *Thuis in Taal in Zeven Stappen* voor meer uitleg).

Thuis in Taal in zeven stappen"

1. Ken de taalomgeving thuis
2. Bepaal de koers
3. Werk aan relaties met alle ouders
4. Zorg voor passende ouder-kind activiteiten en interactie
5. Ondersteun de rol van ouders
6. Geef taal prioriteit
7. Help taal uitbreiden

De wekelijkse ouder-kind activiteit is het hart van de aanpak *Thuis in Taal*. Het geheim van een succesvolle activiteit is de zorg voor een lage drempel voor juist de ouders met de minste opleiding en taalvaardigheid (stap 4)^{III}. De eerste drie stappen van de aanpak helpen leraren de voorwaarden te creëren voor deze laagdrempelige activiteit en aan te sluiten bij kennis en vaardigheden van ouders, zoals een duidelijke uitleg, schriftelijk materiaal en vaktermen beperken, en eventueel zorgen voor een vertaling. Het gaat dus om maatwerk. Werkzame ouder-kind activiteiten zijn gebaat bij een herkenbare structuur van de activiteit en goede voorbeelden. Het helpt als alle ouder-kind paren dezelfde activiteit uitvoeren en je de activiteit voordoet (modellen). Spel en praatactiviteiten blijken de meeste interactie te ontlocken, zeker wanneer leraren voorbeeldvragen aanreiken aan ouders die zij hun kind kunnen stellen. Het werkt ondersteunend als de onderwerpen herkenbaar zijn (zoals boodschappen doen, familiesituaties, culturele gebruiken) en het spreken van de voorkeurs taal van ouder en kind ondersteund wordt. Deze ouder-kind activiteiten zijn de motor voor het gesprek tussen ouder en kind, begeleid door de leraar die een denkbeeldige driehoek vormt met ouder en kind en interactie momenten aanreikt en voordoet. Zie ook de handreiking *Blijf praten!*^{IV} voor meer handvatten hoe dat kan. De leraar doet dit, passend bij de voorkennis en vaardigheden van de ouder. Differentiëren dus, op een manier waarin ouders zich erkend en gesteund voelen. Zo krijgen kind en ouder de meeste houvast om het gesprek aan te gaan.

Onderzoek laat zien dat de aanpak *Thuis in Taal* bijdraagt aan de samenwerking tussen leraar en de doelgroep ouders (zoals een hoge opkomst, wederkerige relaties). Ook is te zien dat ouders en kinderen groeien in de interactie tijdens de activiteiten op school en dat zij thuis meer activiteiten doen. Bovendien laten leraren de stappen die ze maken niet meer los. Het gaat dus om een duurzame ontwikkeling. Overigens blijken alle ouders erg blij met de verbeterde samenwerking met de leraar, ook de hoger opgeleide ouders die deze ondersteuning minder nodig hebben, maar wel belangrijk zijn in de groep.

Het succes, dat ben jij!

Ook het laatste implementatieonderzoek op de ruim zeventig locaties van Peuter & Co laten positieve veranderingen zien in de samenwerking tussen leraren en ouders. Steeds meer leraren werken daarom met deze handvatten. Op dit moment zijn dit ruim 350 leraren in de VVE op circa vijftien scholen in Rotterdam en omstreken, en ook in Brussel. Belangrijk is dat we hebben gezien dat de leraar zelf de belangrijkste succesfactor is voor het resultaat. Als de leraar zich bewust is van de driehoeksrelatie met ouders en kinderen en bereid is te leren door ervaren en bijstellen – durven vallen en opstaan! – dán worden vorderingen zichtbaar. Leerkringen en intervisie zijn hierbij behulpzaam. Het is opvallend dat het werken op deze manier al snel leidt tot meer plezier in samenwerken met ouders bij leraren.

Houvast

Helaas is de aanpak *Thuis in Taal* geen kant-en-klaar pakketje. Het werkt simpelweg niet om een reeks activiteiten in een boekje af te werken, want dan is het niet het maatwerk waar het juist om gaat. Toch keert de vraag van leraren om inspirerende voorbeelden van ouder-kind activiteiten steeds terug. Samen met de CED-groep en Bibliotheek Rotterdam hebben we daarom dit pakket met activiteiten samengesteld voor meer houvast. Hierin vindt je voorbeelden van ouder-kind activiteiten die hopelijk inspireren om zelf met de leidende principes aan de slag te gaan. De insteek is net anders dan we gewend zijn in de VVE. Niet het VVE-thema is leidend om ouders te betrekken, maar de thuissituatie en de leefwereld van ouder en kind. Dat deze insteek heel goed aansluit bij de VVE wordt hopelijk duidelijk in de voorbeelden en zullen jullie misschien vast ervaren door reacties van ouder en kind. Wij hebben tijdens het testen gemerkt dat de voorbeelden soms tot overweldigende reacties en mooie gesprekken leiden!

We hopen dat dit materiaal jou als leraar in de VVE helpt om de samenwerking te versterken met ouders die onze ondersteuning het meest nodig hebben. Ook wij gaan door met ons onderzoek naar hoe we ouders in de VVE nog beter kunnen ondersteunen. Er is immers nog veel meer te ontdekken. Denk aan het beter omgaan met meertaligheid en het vormgeven aan ondersteuning bij kinderen en ouders thuis. Met deze twee onderwerpen zijn we met scholen en gezinnen al aan de slag en worden we gesteund met een nieuwe onderzoeksubsidie.

Martine van der Pluijm

Hogeschool Rotterdam

Martine van der Pluijm is onderzoeker en docent. Ze werkt als docent Social Work bij Hogeschool Rotterdam. In haar promotieonderzoek [Thuis in Taal](#) doet ze onderzoek naar de samenwerking tussen ouders en leraren en het ondersteunen van laagopgeleide en laaggeletterde ouders bij het bieden van een taalrijke thuisomgeving.

1. Ouder-kind activiteiten inzetten met een doel

In dit pakket vind je ouder-kind activiteiten met materialen die je kunt gebruiken tijdens de inloop. Wat kun je met deze activiteiten bereiken, en hoe doe je dat? In dit hoofdstuk lees je er meer over.

Wat kun je bereiken met deze ouder-kind activiteiten?

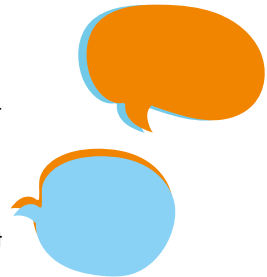
De ouder-kind activiteiten tijdens de inloop hebben als doel om:

- **de samenwerking met ouders te verbeteren.**
Dit doe je door de betrokkenheid van ouders bij school te vergroten. Om goed met ouders te kunnen samenwerken, is het niet alleen belangrijk dat ouders de leefwereld van kinderen op (de voor)school kennen, maar vooral ook dat jij als leraar zicht hebt op de leefwereld van ouders en kinderen thuis. Pas wanneer je elkaar kent, erkent en begrijpt, kun je een wederkerige relatie opbouwen. Die relatie is nodig om effectief samen te werken en met elkaar de ontwikkeling van kinderen te ondersteunen^{VI}.
- **de interactie tussen ouder en kind te stimuleren.**
Ouders laten inzien wat het belang is van samen gesprekken voeren tijdens alledaagse activiteiten voor de taalontwikkeling van hun kind. Ideeën geven voor deze gesprekken, activiteiten en het ontwikkelen van interactievaardigheden^{VII}.

Hoe bereik je deze doelen?

Om deze doelen te bereiken is dit pakket met ouder-kind activiteiten samengesteld vanuit een aantal uitgangspunten, namelijk:

- **Samen plezier hebben**
De activiteiten in dit pakket zijn bedoeld voor ouders om samen te doen met hun kind(e-ren). Ze zijn laagdrempelig, zodat ze voor jonge kinderen en ouders die weinig voorkennis hebben, moeite met lezen en/of weinig Nederlands spreken goed uit te voeren zijn. Samen plezier hebben tijdens de activiteit staat centraal.
- **Samen praten**
Daarnaast zijn alle activiteiten gericht op taal en samen praten. Tijdens de activiteiten gaat het om het gesprek dat een ouder voert met zijn/haar kind, bijvoorbeeld tijdens een spel of het maken van een tekening. De uitkomst is van ondergeschikt belang; het gaat niet om winnen of hoe de tekening er uiteindelijk uit ziet. Om dit te ondersteunen zijn de titels van de activiteiten in dit pakket geformuleerd als vraag. Deze centrale vraag kun je zien als het onderwerp van het gesprek tussen ouder en kind.
- **Interactievaardigheden voordoen (modelen)**
Bij elke activiteit staan de interactievaardigheden 'rolstimulering', 'taal prioriteit geven' en 'taaluitbreiding' centraal^{VIII}. Deze dienen als richtlijn voor de ouder om mee te oefenen en de taalontwikkeling van zijn/haar kind te ondersteunen. Aan deze vaardigheden besteed je als leraar aandacht door ze eerst te modelen aan ouder en kind. Hoe je dat kunt doen, lees je bij de beschrijving van elke activiteit.
- **De leefwereld van ouders en kinderen thuis leren kennen**
Door de leefwereld van ouders en kinderen naar school te halen, krijg je als leraar inzicht in de thuissituaties. Ze kunnen bijvoorbeeld vertellen over hun woonomstandigheden of over gewoontes en rituelen binnen hun eigen familie en/of cultuur. Wanneer je meer inzicht hebt in de achtergrond van het gezin, kun je ouders en kinderen beter begrijpen en de leefwerelden van kinderen thuis en op school met elkaar verbinden. Zo kun je hen gerichter ondersteunen.

- **Aansluiten bij de leefwereld van kind en ouders thuis**
De thema's en activiteiten van *Taal is OK* liggen dicht bij de leefwereld van ouders en kinderen thuis. Dit verlaagt de drempel van ouders om daadwerkelijk deel te nemen. Het is belangrijk om te benadrukken dat ouder en kind de activiteit mogen uitvoeren in de taal die zij het beste beheersen (dit mag dus ook in de thuistaal!), omdat dit een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling van het kind. Met elkaar praten is immers het doel.

2. De inloop organiseren

Een inloop met activiteiten voor ouders en kinderen samen hebben het grootste effect wanneer je ze gericht en planmatig inzet. Hoe je dat doet, lees je in dit hoofdstuk.

Tijdens de inloop laat je zien hoe je de interactievaardigheden inzet tijdens een gesprekje met het kind. Dit is meteen een voorbeeld voor de ouder.

Hoe organiseer je een succesvolle inloop met ouder?

De ouder-kind activiteiten van *Taal is OK* kunnen bijdragen aan interactie tussen ouders en hun kinderen en aan de samenwerking met ouders. Belangrijk daarbij is dat de ouder-kind activiteiten niet op zichzelf staan, maar dat aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. Belangrijke stappen om te werken aan de samenwerking met ouders aan een taalrijke omgeving met ouders zijn:

- 1. Ken de taalomgeving thuis**
Dit helpt je begrijpen over welke kennis en vaardigheden ouders beschikken en hoe jij daarop kunt aansluiten. (In het kader hiernaast vind je voorbeelden van informatie die je te weten kunt komen tijdens de inloop.)
- 2. Bepaal de koers**
De samenwerking met ouders verloopt beter als je heldere doelen formuleert.
- 3. Werk aan relaties met alle ouders**
Investeer in de afstemming met ouders over de gedeelde zorg en ontwikkeling van hun kind.
- 4. Zorg voor passende ouder-kind activiteiten en interactie**
Sluit aan bij de verwachtingen en mogelijkheden van ouders.
- 5. Ondersteun de rol van ouders**
Maak ouders bewust van hun rol in de taalontwikkeling van hun kind.
- 6. Geef taal prioriteit**
Help ouders het praten met hun kind te bevorderen.
- 7. Help taal uitbreiden**
Laat zien hoe ouders meer taal kunnen aanbieden in de interactie met hun kind.

Taal is OK sluit aan op vanaf stap 4. Het pakket biedt acht thema's met elk zes ouder-kind activiteiten. Zorg dat je de eerste drie stappen niet overslaat! Zo kun je bij de keuze van activiteiten goed aansluiten bij de ouders uit jouw groep. De ouder-kind activiteiten van *Taal is OK* bieden praktische handvatten om stap 5, 6 en 7 uit te voeren.

Thuis in Taal: Zeven stappen

In de handreiking *Thuis in Taal*. Zeven stappen voor leraren vind je meer uitleg. Je vindt deze handreiking in de [Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders](#).

Hoe kun je resultaatgericht werken tijdens ouder-kind activiteiten?

Op school zet je als leraar gerichte vaardigheden in om de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren: je stimuleert hen in hun rol als gesprekspartner, geeft taal prioriteit en breidt hun taal uit (zie kader). In sommige gezinnen lukt het ouders ook om deze interactievaardigheden te laten zien. Ze doen het van nature of hebben het geleerd. Andere ouders vinden dit nog lastig.

Tijdens de inloop kun je resultaatgericht werken aan de vaardigheden van ouders^x, zoals je dat gedurende de dag ook doet met het lesaanbod voor de kinderen in jouw groep. De volgende stappen bieden handvatten:

- 1. Observeer de interactie** tussen ouders en hun kind. Bijvoorbeeld: in welke taal praten ouder en kind samen? Hoe verlopen de gesprekjes? En hoe werken ouder en kind samen?
- 2. Maak een inschatting van de vaardigheden** van ouders. Wat doen ze al? En waar kunnen ze nog groeien? Welke verschillen zijn er tussen de vaardigheden van ouders?
- 3. Bepaal het doel** van deze inloop. Op basis van die inschatting kies je welke vaardigheden je vooral gaat modelen om hen een stap verder te helpen. Bepaal daarvoor eerst wat de meeste ouders op dit moment kunnen, zodat je het aanbod en het modelen hierop kunt aanpassen. Vinden de meeste ouders het bijvoorbeeld nog lastig om een wederkerig gesprekje met hun kind te voeren? Dan is voor de meeste ouders rolstimulering voorlopig het doel van de ouder-kind activiteiten. Voor enkele ouders die deze vaardigheid al vaker laten zien, wordt taal prioriteit geven het doel.
- 4. Model de juiste interactievaardigheden.** Tijdens de inloop loop je langs bij de ouder-kind duo's. Je laat de ouders zien hoe zij hun kind kunnen stimuleren door rolstimulering, taal prioriteit geven of taal uitbreiding te modelen. Je houdt het doel in gedachte dat je voor deze ouder-kind activiteit had gesteld. Staat rolstimulering centraal en lijkt voor sommige ouders dat doel al voldoende bereikt? Dan ga je een stap verder en model je hoe ze taal prioriteit kunnen geven.

Meer weten?

Wil je meer weten over resultaatgericht samenwerken met ouders van jonge kinderen? Je leest er meer over in het boek [Samen vooruit](#).

Interactievaardigheden

Drie hoofdvaardigheden zijn belangrijk bij het stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen^x:

- 1. Rolstimulering**
Kinderen laten groeien in hun rol als gesprekspartner, door hen de regie te geven tijdens een gesprek of spel en van beurt te wisselen.
- 2. Taal prioriteit geven**
Kinderen de gelegenheid bieden om taal te gebruiken, door taalgebruik voorrang te geven in plaats van het resultaat van activiteiten; het proces is belangrijker dan het eindproduct van een activiteit.
- 3. Taal uitbreiden**
De taal van kinderen uitbreiden, door te praten over gebeurtenissen buiten de context van het hier en nu.

Je vindt meer over deze vaardigheden in de [Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders](#).

Informatie over de thuisomgeving

Wanneer je de interactie tussen ouders en hun kinderen observeert kun je tijdens de inloop van alles te weten komen over hun leefwereld thuis. Voorbeelden zijn:

- **De taal die thuis gesproken wordt**
Spreken ouder en kind dezelfde taal tegen elkaar? Worden er meerdere talen gesproken thuis? Wat is het taalniveau van het kind in de eigen taal?
- **De leefomstandigheden thuis**
Hoe groot is het gezin? Heeft het kind een eigen slaapkamer of deelt het die met broertjes of zusjes? Is iedereen in het gezin gezond? Zijn er (kinder)boeken thuis? Welk speelmateriaal is er voor de kinderen? De leefomstandigheden van het gezin kunnen inzicht geven in de mogelijkheden die ouders hebben om de ontwikkeling van hun kinderen te ondersteunen.
- **De ervaringen die het gezin opdoet**
Samen activiteiten doen (van samen lezen tot er op uit gaan) draagt bij aan een rijke taalontwikkeling. Wordt er (voor)gelezen? Wordt er buiten gespeeld? Is er daarvoor een veilige plek in de buurt en is er toezicht? Gaat het gezin er wel eens op uit, bijvoorbeeld naar het bos of strand, de kinderboerderij of het museum? Gaan ze wel eens met vakantie?
- **Het sociale netwerk**
Woont er familie in de buurt of wonen alle familieleden ver weg? Zijn er burenn, kennissen of anderen in de buurt waar het gezin contact mee heeft en op kan terugvallen? Wie past er op de kinderen als ouders er niet zijn? Kan er sprake zijn van sociale isolatie? Zijn er bekenden die ouders kunnen ondersteunen als tolk wanneer zij zelf de taal onvoldoende spreken? Het is goed om te weten of het gezin een rijk sociaal netwerk heeft of er alleen voor staat.

3. Aan de slag!

Het pakket *Taal is OK* biedt ideeën voor ouder-kind activiteiten tijdens de inloop. In dit hoofdstuk lees je meer over de opbouw en hoe je de activiteiten kunt inzetten.

De opbouw van elk thema

Taal is OK is opgebouwd in acht thema's. De ouder-kind activiteiten zijn binnen elk thema opgebouwd volgens een vaste structuur. Dit biedt ouders en kinderen houvast. En zo weet je zeker dat je activiteiten aanbiedt waarin alle interactievaardigheden aan bod komen.

0. Voorbereiding

Je bereidt kinderen voor op het thema door hen iets mee te laten nemen van huis dat met het thema te maken heeft. In dit pakket vind je hiervoor steeds een suggestie. Daarnaast zoek je bij elk thema een bijpassend liedje dat je leert aan de kinderen en ouders.

1 | 2: Spelletjes en rollenspellen

De eerste twee ouder-kind activiteiten zijn meestal (rollen)spellen. Deze activiteiten zijn met name geschikt om ouders te laten oefenen met rolstimulering, omdat ze de gelegenheid bieden om het kind de regie te geven en van beurt te wisselen.

3: Samen praten over een prent of foto

Bij elk thema vind je als derde activiteit een suggestie waarbij ouder en kind samen praten over een foto die zij zelf meenemen, of over een prent uit een prentenboek. Deze activiteit biedt vooral gelegenheid om te oefenen met taal prioriteit geven.

4 | 5: Spelletjes en gesprekjes buiten het hier en nu

Als vierde en vijfde activiteit vind je steeds suggesties voor spelletjes die ouders de gelegenheid bieden om de taal van het kind uit te breiden, door gesprekjes buiten het hier en nu te voeren.

6. Voorleesactiviteit

Je sluit elk thema af door de verbinding te maken met schrift. Daarvoor maak je de koppeling met een boek dat bij het thema past.

Thema's

1. Mijn familie
2. Mijn huis
3. Herfst
4. Feest
5. Ziek
6. Lente
7. Eten en drinken
8. Mijn vakantie

Stappenplannen met foto's

De titel van elke activiteit is de centrale vraag: hierover gaat het gesprek tussen ouder en kind. Bij bijna elke activiteit is er een fotostappenplan dat de ouders en kinderen laat zien hoe de activiteit stap voor stap gaat. Het is bedoeld als geheugensteuntje. In de stappenplannen wordt, met uitzondering van de titel, geen 'geschreven taal' gebruikt: de foto's spreken voor zich. Op deze manier is het stappenplan ook goed bruikbaar voor ouders die minder voorkennis hebben, moeite hebben met lezen en/of het begrijpen van de Nederlandse taal.

De foto's van de stappenplannen zijn gemaakt in de thuissituatie, zodat ze laten zien hoe ouder en kind de activiteit thuis nog eens kunnen doen. We raden aan deze stappenplannen te printen en mee te geven naar huis, zodat ouders en kinderen er thuis nog eens aan worden herinnerd de activiteit te doen.

Materiaalkaarten

Bij sommige activiteiten vind je ook materiaalkaarten om te printen. Denk aan een bingokaart met foto's of plaatjes voor een memoryspel. Ook deze kun je aan ouders en kinderen meegeven voor thuis. Soms zijn er extra materialen nodig. Deze materialen zijn zo gekozen dat je er vanuit mag gaan dat ze in ieder huishouden aanwezig zijn, zoals folders, etenswaren en een theedoek. De materialen mogen namelijk geen drempel vormen voor het uitvoeren van de activiteiten thuis.

Tips om aan de slag te gaan

De ouder-kind activiteiten van *Taal is OK* zijn tijdens de ontwikkeling uitgeprobeerd in peuter- en kleutergroepen. Tijdens deze testfase bleken een aantal punten belangrijk om van de inloop een succes te maken:

- **Hanteer een vaste opbouw**
Voor sommige ouders blijkt het best spannend om aan de inloop deel te nemen. Ze weten in het begin nog niet goed wat er van hen wordt verwacht en kunnen een drempel ervaren om mee te doen. Een vaste opbouw tijdens de inloop kan hier bij helpen. De drempel is er in het begin misschien nog steeds, maar na verloop van tijd weten ouders wat er gaat komen. Dat biedt veiligheid en houvast. In dit pakket vind je op het voorblad van elk thema handvatten om een vaste opbouw te volgen.
- **Bied continuïteit**
Tijdens de testfase organiseerden leraren de inloop met een ouder-kind activiteit wekelijks en op een vaste dag. Ook dit blijkt drempelverlagend te werken en te zorgen dat bijna alle ouders deelnemen. De regelmaat en continuïteit zorgen ervoor dat ouders niet verrast worden en dat ze er rekening mee kunnen houden. Zo wordt het een gewoonte om actief deel te nemen. In dit pakket vind je daarom voldoende ouder-kind activiteiten om het hele schooljaar wekelijks een inloop te verzorgen.
- **Herhaal activiteiten**
Misschien lijkt het saai om een activiteit vaker te doen en wil je graag iets origineels bedenken. Maar voor ouders kan het juist heel prettig zijn om een activiteit met hun kind te doen die ze al kennen. Nieuwe activiteiten blijken voor sommige ouders vaak lastig en spannend, omdat ze nog niet weten wat er van hen wordt verwacht. Een activiteit die ze nog kennen van een ander thema, is duidelijk en veilig. Bovendien geef je ouders zo nog eens de gelegenheid om te oefenen met de interactievaardigheden. In dit pakket vind je bij elk thema daarom een aantal terugkerende activiteiten, zoals samen een liedje zingen, samen praten over een foto en een voorleesactiviteit.

Bijlage

Overzicht van alle ouder-kind activiteiten

Thema 1: Mijn familie

0. Voorbereiding
1. Trrring! Wie belt er aan?
2. Aan wie denk ik?
3. Wie is mijn familie?
4. Hoe ziet mijn familie eruit?
5. Waar woont mijn familie?
6. Samen praten over een boek

Thema 2: Mijn huis

0. Voorbereiding
1. Hoe ziet mijn straat eruit?
2. Welke huizen zijn hetzelfde?
3. Hoe ziet mijn slaapkamer eruit?
4. Wat zie ik onderweg naar school?
5. Hoe krijg ik de deur open?
6. Samen praten over een boek

Thema 3: Herfst

0. Voorbereiding
1. Wat is er weg?
2. Hoe ziet mijn schoen eruit?
3. Wat zie je op de prent?
4. Wat zie je in de herfst?
5. Hoe pluk je de appels?
6. Samen praten over een boek

Thema 4: Feest

0. Voorbereiding
1. Kun je het pakje vinden?
2. Welke plaatjes zijn hetzelfde?
3. Wat hoort er bij ons feest?
4. Wat voel je?
5. Hoe komt het pakje droog aan de overkant?
6. Samen praten over een boek

Thema 5: Ziek

0. Voorbereiding
1. Welke plaatjes zijn hetzelfde?
2. Wat doet de dokter?
3. Waar heeft de zieke pijn?
4. Wat is hier gebeurd?
5. Hoe zorg je voor je moeder als ze ziek is?
6. Samen praten over een boek

Thema 6: Lente

0. Voorbereiding
1. Wat is er weg?
2. Wie ben ik?
3. Wat zie je op de prent?
4. Wat zie je in de lente?
5. Hoe halen we de vlieger uit de boom?
6. Samen praten over een boek

Thema 7: Eten en drinken

0. Voorbereiding
1. Wat hebben we nodig voor het ontbijt?
2. Wat verkopen we in onze winkel?
3. Wat eten wij thuis?
4. Wat proef je?
5. Wat is zwaarder?
6. Samen praten over een boek

Thema 8: Mijn vakantie

0. Voorbereiding
1. Hoeveel kun je er vangen?
2. Wat is er weg?
3. Wat vond jij een leuke vakantie dag?
4. Wat neem je mee op een dagje uit?
5. Wat wil jij doen in de vakantie?
6. Samen praten over een boek

Literatuur

Naar deze bronnen is verwezen in de tekst van deze handleiding:

- I Van der Pluijm, M. (2014). *Taal begint thuis. Ervaringen, inspiratie en tips voor samenwerking tussen scholen en ouders voor meer taalstimulering thuis*. Rotterdam: Programma Beter Presteren.
- II Van der Pluijm, M. (2019). *Thuis in Taal. Zeven stappen voor leraren om samen met ouders een taalrijke omgeving te bieden aan jonge kinderen in de Voor- en Vroegschoolse Educatie*.
- III Van der Pluijm, M.S., Van Gelderen, A.J.S. & Kessels, J.W.M. (2019). *Activities and Strategies for Parents with Less Education to Promote the Oral Language Development of Their Children: A Review of Empirical Interventions*. *School Community Journal*, 29(1), 317-362.
- IV Van der Pluijm, M. & Stuit, M. (2019). *Blij(f) praten. Een handreiking voor meer interactie met jonge kinderen op de groep en thuis*. Hogeschool Rotterdam.
- V Van der Pluijm, M.S., Van Gelderen, A.J.S. & Kessels, J.W.M. (in druk). *At home in language: establishing home-school partnerships to encourage the lowest educated parents to contribute to their young children's oral language development*.
- VI Oostdam, R. & De Vries, P. (2014). *Samen werken aan leren en opvoeden. Basisboek over ouders en school*. Bussum: Uitgeverij Couthino.
- VII Van der Pluijm, M. (2019). *Bij(f) Verbinden!* Rotterdam: Hogeschool Rotterdam.
- VIII Van der Pluijm, M. (2019). *Bij(f) Verbinden!* Rotterdam: Hogeschool Rotterdam.
- IX Wally, T. (2016). *Samen vooruit. Samenwerken met ouders van jonge kinderen in de VVE*. Rotterdam: CED-Groep.
- X Van der Pluijm, M. ((2019). *Bij(f) Verbinden!* Rotterdam: Hogeschool Rotterdam.

Meer lezen over samenwerken met ouders?

Je vindt meer informatie in de Gereedchapskist voor beter samenwerken met ouders: www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/talentonwikkeling/gereedchapskist/